

Іван Васильович КРИЦАК,
кандидат юридичних наук, доцент
(Харківський національний університет
внутрішніх справ, м. Харків)

ФЕНОМЕНОЛОГІЯ ЗЛОЧИННОСТІ КРІЗЬ КРИМІНОТЕОЛОГІЧНУ ТА ДУХОВНО-ЦІННІСНУ (КУЛЬТУРОЛОГІЧНУ) ПАРАДИГМУ: ДІАЛОГІЧНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ

Стаття присвячена дослідженню феноменології злочинності крізь кримінотеологічну та духовно-ціннісну (культурологічну) парадигму із застосуванням методу діалогічної репрезентації. Феноменологія злочинності, будучи одним із аспектів загальної феноменології суспільства, одночасно являється вченням про форми прояву злочинності. Метод діалогічної репрезентації, який позначений нами у назві статті, полягає у відтворенні сократівського прийому запитань, у позірному, ідеальному моделюванні діалогу дослідника, через постановку взаємопов'язаних запитань і наданні зв'язних відповідей. Це – свого роду інтелектуальний перформанс, екзистенціальний експеримент. В результаті його застосування сформовано особливе уявлення про природу злочинності і задач у сфері протидії її відтворенню.

Ключові слова: злочинність, феноменологія, кримінотеологія, дух, цінності, діалог, діалогічна репрезентація, протидія злочинності.

Постановка проблеми. Забезпечення розвитку питань загальної частини кримінології, продовження реалізації саме фундаментальних досліджень є умовою збереження інтелектуального потенціалу нації, що в умовах війни набуває неабиякого значення. В цьому сенсі не втрачає своєї актуальності проблема визначення сутності та феномену злочинності як такої.

Правий, на нашу думку, В. В. Сокурєнко, який наголошує, що значущими є розробки феномену злочинності як такої і дотичної до неї проблематики криміногенного потенціалу. Фундаментальне значення в

цьому аспектів мають праці В. С. Батиргарєєвої, В. В. Голіни, В. М. Дрьоміна, А. П. Закалюка, О. Г. Кальмана, О. М. Литвинова, Ю. В. Орлова, В. М. Поповича в яких розвивається інституціональний, діяльнісний, конструктивістський, дискурсивний підходи до визначення злочинності й криміногенного потенціалу¹. Як наслідок сучасна українська кримінологія послуговується складним розумінням злочинності, що на противагу спрощеному статистичному підходу, узвичаєному у радянській кримінологічній традиції, формує пізнавальну багатовимірність цього феномену як інституціоналізованого, дискурсивного різновиду соціальної практики².

В цьому контексті звертає на себе увагу й розроблена Ю. В. Орловим матриця кримінологіко-екзистенціального аналізу, що є спробою структурування та поглиблення уявлень про буття злочинності визначених вимірах людських переживань, що включають не лише мислення, а й афекції. Мотиви і мотивація кримінально протиправної поведінки при застосуванні екзистенціального аналізу постають більш багатограними, глибинними особистісними феноменами, що принципово не зводяться до відображення зовнішніх умов життєдіяльності, особистісної проєкції суспільних протиріч. У зв'язку з цим для виявлення дійсного змісту суб'єктивних факторів злочину екзистенціальний аналіз на окремому науковому рівні спирається на методи і підходи психоаналізу, трансперсональної психології (С. Гроф), теорії травми (Й. Брейер, З. Фрейд) й колективного безсвідомого (К. Г. Юнг). Актуалізуються проблеми дослідження колективної травми (*trauma studies*), що мислиться як специфічна, умовно сукупна, спільна екзистенція індивідів, з властивостями міжпоколінної ретрансляції й джерела соціальних страхів, істерії, неврозів нав'язливих станів³.

Однак, попри наявність потужної теоретичної бази, не можна не звернути увагу на те, що феномен злочинності лишається серед тих предметів кримінологічного пізнання, щодо якого й досі немає єдності у розумінні його природи, походження. Це спонукає до продовження подальших досліджень.

¹ Дрёмин В. Н. Преступность как социальная практика : институциональная теория криминализации общества : монография. Одесса : Юридична література, 2009. 616 с.; Попович В. М. Економіко-кримінологічна теорія детінізації економіки : монографія. Ірпінь : НВЦ АДПСУ, 2001. 524 с.; Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3 кн. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. 424 с.; Кальман О. Г. Стан і головні напрямки попередження економічної злочинності в Україні: теоретичні та прикладні проблеми : монографія. Х. : Гімназія, 2003. 352 с.; Орлов Ю. В. Дискурсивний простір злочинності. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2018. № 1 (18). С. 126–136.

² Сокурєнко В. В. Сучасний стан та перспективи розвитку української кримінології. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2023. № 3. С. 338. DOI: <https://doi.org/10.31359/1993-0909-2023-30-3-336>.

³ Орлов Ю. В. Модуси буття злочинності: матриця кримінологіко-екзистенціального аналізу. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2021. № 1 (24). С. 104; Сокурєнко В. В. Сучасний стан та перспективи розвитку української кримінології. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2023. № 3. С. 339. DOI: <https://doi.org/10.31359/1993-0909-2023-30-3-336>.

Метою цієї статті є феноменологія злочинності крізь кримінологічну та духовно-ціннісну (культурологічну) парадигму із застосуванням методу діалогічної репрезентації.

Виклад основного матеріалу. Феноменологія (походить від грецького *phainomenon* – явище і *logos* – слово, вчення) є галуззю філософії, яка розглядає якості і ознаки об'єктів і відносини між ними як необхідність, як явища природи. Завданнями феноменології є формалізація відносин між об'єктами і представлення їх у формі законів і взаємозалежності. Феноменологія суспільства вивчає формальними засобами структуру суспільних систем, груп, інших складових елементів, їх розвиток і взаємодію та залежності. Як наука, феноменологія спирається на явища, факти, події (феномени) і представляє собою самостійну наукову галузь в системі теоретичного суспільствознавства – науки про суспільство і його закони. Феноменологія ґрунтується на положеннях філософського методу виявлення явищ – феноменів у реальній дійсності, вивчення їх природи та соціальних відносин, які виникають у зв'язку з їх сприйняттям¹.

Основним інструментом феноменології є аналіз фактів, явищ, подій. Класичною феноменологічною теорією є вчення І. Ньютона про механіку тіл, яка формальними методами вивчає фізичні якості об'єкта дослідження: вагу тіла, об'єм маси, їх рух і взаємозалежність, але не намагається дати пояснення чому закони механіки саме такі, а не інші. Суть факторного аналізу системи суспільства, чи інших систем полягає в тому, що формальна система розглядається як множина величин, кожна з яких впливає на деякі інші і зазнає на собі впливу інших. Кожна величина складається як результат діяльності інших величин (факторів), і через їх взаємодію реалізуються, проявляються факторні взаємозалежності².

Е. Гуссель (1859–1938), німецький філософ, який вважається засновником феноменології, вважав, що кожне явище «само себе розкриває, трактує, експлікує раціонально зрозумілим способом»³. Право, як об'єкт феноменологічних досліджень, постає як «особливий світ існування понять і норм, як складний процес відображення соціальних відносин, інтересів, цілей у правових нормах у результаті свідомої цілеспрямованої діяльності правотворчих органів». Феноменологія права є комплексною науковою галуззю, що знаходиться на стику філософії і правознавства. З феноменологією права тісно пов'язана феноменологія злочинності. Феноменологія злочинності, будучи одним із аспектів загальної феноменології суспільства, одночасно являється вченням про форми прояву злочинності, а відтак є окремою дисципліною кримінології, яка займається вивченням конкретних форм злочинності, конкретних злочинів і кримінальних сфер⁴.

¹ Веприцький Р. С. Поняття та зміст феноменології злочинності як складової феноменології суспільства. Європейські перспективи. 2014. № 4. С. 81.

² Там само. С. 82.

³ Hamrick W.S. An Existential Phenomenology of Law: Maurice Merleau – Ponty. *Doroerecht*. 1987. st. 74.

⁴ Веприцький Р. С. Поняття та зміст феноменології злочинності як складової феноменології суспільства. Європейські перспективи. 2014. № 4. С. 83.

Злочинність і окремі злочини є кримінально-правовими питаннями. Чимало питань, що належать до сфери кримінології, передусім розуміння суспільного феномену злочинності, а також злочинних вчинків людини потребують теоретичних та прикладних знань з правової, соціологічної, психологічної, педагогічної наук та, певною мірою, з наук біологічного напрямку: психофізіології, генетики, психіатрії, сексології тощо¹. Феноменологія злочинності, як наука, вивчаючи злочинність у конкретних формах прояву, використовує й економічну теорію і демографічну ситуацію і проблеми міграції та питання ідеологічної роботи в певних кримінальних сферах, на певних територіях і в реальних умовах. Злочинність, яка є головним предметом кримінології, за своєю формою є різновидом соціального відхилення (девіації), що є наслідком різних причин і умов суспільного життя. Тому феноменологія злочинності вимагає для свого дослідження комплексного підходу. Для ефективної боротьби з будь-чим треба, насамперед, знати якомога більше про протидіючу сторону. В даному випадку суспільству і державі протистоїть злочинність – соціальний феномен з досить активним біологічним і психологічними компонентами і широким спектром продукуючих факторів. Упродовж багатьох років вчені – кримінологи ведуть мову про необхідність їх усунення². Феноменологія злочинності не тільки досліджує злочинність у конкретних формах, а й виробляє заходи протидії саме конкретній злочинності³.

Метод діалогічної репрезентації, який позначений нами у назві статті, полягає у відтворенні сократівського прийому запитань, у позірному, ідеальному моделюванні діалогу дослідника, через постановку взаємопов'язаних запитань і наданні зв'язних відповідей. Це – свого роду інтелектуальний перформанс, екзистенціальний експеримент. Далі пропонується, власне, результати цього діалогу.

Як можна винайти нове раціональне зерно у протидії/боротьбі зі злочинністю? Злочинність споконвіків була центральною проблемою/началом благополучного/благодатного/безнапального суспільного розвитку. Важливо постійно віднаходити її причини, детермінанти/фактори, особливо зараз, у XXI столітті, шляхом здійснення/реалізації описової/пояснювальної аналітичної функції, коли в процесі багатьох філософувань неодмінно можна виробити/викристалізувати/сконструювати раціональне зерно, щоб системно здійснювати наступ на все зле/злочинне, тобто вміти управляти/керувати процесами злочинності з допомогою найрізноманітніших підходів/методик.

¹ Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3 кн. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. С. 14.

² Бандурка О. М., Литвинов О. М.. Протидія злочинності та профілактики злочинів : монографія. Харків: ХНУВС, 2011. С. 5.

³ Веприцький Р. С. Поняття та зміст феноменології злочинності як складової феноменології суспільства. Європейські перспективи. 2014. № 4. С. 83.

Наскільки важливо сьогодні об'єднати суспільство у протидії/боротьбі зі злочинністю? Природа злочинності надзвичайно багатогранна/багатовимірна/багатоманітна. Вона відображає реальний стан розвитку суспільства, виявляє його хвороби, приховані індивідуальні/деформаційні стани/проблеми. Однак злочинність не завжди може бути таким мірилом, коли у державі – зовнішній комфорт і благополуччя/добробут, а на духовному рівні відбувається розлад/занепад/запустіння. Звідси треба здійснювати постійний і щоденний вплив на кожну конкретну особу/ситуацію задля відповідної єдності у суспільстві. На цьому шляху варто залучити/задіяти найрізноманітніші верстви суспільства, теоретиків і практиків, коли в умовах свободи інформації, багатоманітності думок, емоцій станів та почуттів, ідеологічного плюралізму визначається єдине прийнятне начало/бачення для всіх, що буде закладеним в основу антикримінальної/антикриміногенної політики й практики – всього, що спрямоване на розлад нормального функціонування соціальної дійсності та несе в собі загрози, небезпеки. Для нас такою є православна ідеологія з обов'язковою повагою до усіх націй та народностей, коли вона розцінюється як торжество/перемогу над ересью, неправдою, лжевченням тощо.

Наскільки важливі божественні начала у боротьбі зі злочинністю? Поділ суспільства на багатих і бідних завжди викликає каїнову заздрість, злобу та жорстокість у результаті поневолення одним багатим класом іншого – бідного кластеру населення. Саме тому важливою є золота середина. Треба присікти усілякий гніт/поневолення окремої людини, як це було в історичній дійсності, адже вона створена за образом і подобою Божою і найцінніший дар – це свобода у її божественному, не гріховному значенні, тобто свобода без гріха. Подібні трансформації суспільства можуть дати справжні плоди і результати для усунення протиріч/суперечностей/розбіжностей. В цьому сенсі слід вибудовувати державну/кримінологічну політику, що може набувати різноманітного/варіативного значення з ухилами від репресій та протистоянь в нутрі суспільства з боку панівного класу до опозиційних структур.

Яку сьогодні кримінологічну/кримінотеологічну політику держави слід виробляти? Вироблення кримінологічної політики держави щодо прогресивної протидії/боротьби зі злочинністю може дати справжній державно-правовий розвиток у тому, коли принцип верховенства права не суперечитиме божественним началам, моральності, внутрішньому закону Совісті. Зменшення вчинення злочинів ще не означає зменшення криміногенного потенціалу у суспільстві/державі. Тобто статистика не може відобразити в принципі реального стану злочинності, слід заглиблюватись у найтонші процеси всього соціального шляхом розвитку кримінології як міждисциплінарної, міжгалузевої, наукометричної науки й парадигми. Цей підхід дасть справжнє бачення, репрезентацію злочинності як соціального явища і феномену, щоб боротись з різного роду

деструкціями. Розглядати злочинність за класичним підходом як кількість вчинення злочинів на певній території за певний проміжок часу є недоречно. Злочинність має велике/істинне генне коріння, начало і потенціал через формулу «гріхів роду», причини війн у результаті поневолень одних народів іншими, що суттєво впливає на нинішні умови і тенденційні процеси. Територіальний і часовий потенціал – це лише невеликий прояв злочинності, вона не може засновуватись лише на статистичних показниках сукупності вчинених злочинів. Нинішній час ставить своїм завданням вироблення основних перцептив та запровадження викладання кримінології, коли навіть лихий помисел є гріховним.

Яка основна суть кримінологічного підходу? Позитивними рисами кримінологічного підходу є оперативність втручання у внутрішньо-вольові та емоційні стани шляхом проведення мисленнєвих операцій та застановлень ухилу від зла/злочинності, адже лихий помисел, якщо його не присікати, він має властивість втілюватися/реалізовуватися в життя, як і думки мають здатність матеріалізуватися. Тобто це швидкісна/оперативна миттєва операція завдяки установам ідеології/релігії, де можна побачити найтонші рівні усього лихого/злого. Це методика монахів, великого Афону, коли навіть помисли кожного дня сповідуєш старцю, власній совісті й відразу ж борешся з нападками, які повстали впродовж дня, різноманітними засобами/способами. Лише так можна побачити сфери й прояви злочинності, задівши найтонші струни душі. Церква Христова вже дві тисячі років готує ідеальних громадян для Царства Небесного, то невже вони не будуть ідеальними громадянами для держави земної.

Чому духовно-ціннісна концепція/парадигма праворозуміння повинна замінити людиноцентричну? Кількісні і якісні прояви й показники злочинності не можуть дати справжній орієнтир у формуванні кримінологічної інформаційної політики держави. Ми застановляємо/ухиляємося від зла, адже розуміємо наскільки гріх має руйнівну силу в справжній організації, об'єднанні суспільства на засадах істинних начал. Тому подальша криміно-превентивна діяльність у цьому аспекті є надзвичайно важливою, адже є необхідною умовою справжності кримінологічного мислення шляхом ступорів/застановлень від злого у спрямованості вибудовування відносин/поведінки/почуттів/прагнень/виразу емоцій. Кримінологічне моделювання відповідних протидій повинно засновуватись не на людиноцентричній, а духовно-ціннісній концепції праворозуміння, якщо хочемо зробити справжній поступ на шляху благочестя у XXI столітті.

Що найперше слід зробити на цьому шляху? На цій основі можна здійснити справжні прогнози, тобто визначити хвороби, діагноз суспільства та окремої людини, а вже згодом його/їх лікувати через висвітлення негативного історичного/біблейського досвіду, вплив генних начал на соціальну структуру суспільства у її цивілізаційному розвитку. На цих

параметрах можна давати настанови, вибудовувати правовий, економічний потенціал країни, здійснювати високий технологічний прогрес задля утвердження безпеки та захисту територіальної цілісності, свого/національного/етнокультурного. Ставлячи людину, а не Бога в основу розвитку Вселенної, тим самим ми підриваємо великі духовні/природні начала, вироблені тисячами/тисяч років, починаючи з тих пір, коли людині треба було протидіяти ворожим силам природи й вона зверталась до вищої сили за допомогою. Тому в основу розвитку духовно-ціннісних переконань та концепції праворозуміння вже самою суттю приходи закладена людина як образ Божий, коли до останнього вона повинна мати право на покаяння, щоб увійти у Царство Небесне подібно благорозумному розбійникові, куди насамперед потрапляють не просто добрі люди, а грішники, що каються, досягаючи високих станів смирення/мудрості. Головне – розвинути почуття в собі, що людина є немічним кришталевим посудом. «Без Бога – ані до порога», – говорить народна мудрість.

Невже серцевиною злочинності є гріх? Треба і слід поглянути на злочинність в іншому/справжньому/істинному/істотному значенні. Такий підхід спонукає фокусуванню уваги на соціально-правовому явищі та феномені з урахуванням усіх зовнішніх проявів та обставин. Лише так можна уявити справжню природу злочинності, що відображає її гріховну сутність і зміст, феноменологічний характер/натуру/норов/темперамент, що постійно генералізується. Тобто серцевиною злочинності є гріх, що диктує нам внутрішній розлад, руйнівний потенціал якого надзвичайно великий. Зважаючи на те, що людство вступило в апокаліптичну епоху, якщо ми не хочемо втрати рід людський, людина повинна адаптуватися до благочестя кращих рис і здобутків свого генеалогічного древа, родоводу людського, де повинні народжуватись праведники, щоб спокутувати гріхи свого роду аж до прабатька нашого Адама. Звідси актуалізація таких наукових підходів є надзвичайно важливою та виходить з самого організму держави, щоб він функціонував добре, якісно та ефективно.

Висновки. Підсумовуючи результату розгортання діалогової репрезентації, сформулюємо деякі висновки у цій же системі координат і стилістиці.

Як саме відбувається протистояння зла Добру?

Традиціоналізм/фундаменталізм розвитку нинішнього суспільства в аспекті ухилів від зла є надзвичайно важливим у контексті діалектики протистояння зла Добру, у контексті єдності Бога, як загального Блага/єдиної незаперечної Істини та боротьби двох протилежностей – доброго і злого, де, за словами класика, заручником є людська Душа як найцінніший дар. Тому надзвичайно важливо заглиблюватись у саму сутність процесів всього духовного/душевного/просторового шляхом щоденної мисленневої операції, особливо науковою спільнотою. У цьому аспекті природа злочинності набагато глибша, ніж саме явище, тобто статистичні показники чи зовнішні прояви злочинності. Тут вимагається

певна дихотомія явищ, станів і процесів, ідеологій, ідей, смислів. Нам важливо зрозуміти саму сутність, пронизану божественним началом, що Господь вимагає, хоче від нас.

Той чи інший підхід до розуміння злочинності вимагає визначення/приналежності до певної кримінологічної школи, а також концепції праворозуміння. Досі превалюючими були позитивістська, природно-правова, а сьогодні на такі передові рубежі вийшла духовно-ціннісна. У світі йде боротьба смислів, ідеологій, ідей, концепцій, планів, політик, що повинні найефективніше протидіяти забороненим законам діянням. Це базисна функція й орієнтир суспільства, нації, що розглядається крізь призму соціальних процесів через ухилення від девіантних форм поведінки, ухилу від протиправності, заснування на фундаменталізмі політики держави, щоб вказаний ідеологічний підхід нашаровувався на законодавчу базу країни та визначав правовий закон у справжніх, істинних його сенсах. Кримінологічна політика держави повинна спиратися на самодостатність, конструктивізм.

Як саме реалізується сутнісна протидія злочинності? Ми бачимо, що все у цьому світі взаємопов'язане між собою, складає певну універсальну космополітичну систему/картину. Однак людина наділена універсальною здатністю Словом, молитвою, духом животворити, а з Божою силою навіть мертвих воскрешати, бісів виганяти, витягувати з тенет зла/злочинності найзакоренішого розбійника/злочинця. Головне, щоб зовнішні процеси не суперечили сутності речей, їхньому призначенню. Це ж стосується і долі людини, коли ми відчуваємо свої потенціали у професії, але повинні розвинути ще багато нових талантів за євангельською притчею про таланти (Мф. 25:14-30). Тому, міркуючи у ключі протидії злочинності, треба робити все для опису її тактичних проявів і стратегічних цілей/пріоритетів, тим самим узагальнюючи негативні риси й прояви злочинності, у спрямованості спротиву злій природі мислення людини, що дасть орієнтир оперувати інформацією у різних благочестивих спектрах, відриваючись від конкретної життєвої дійсності. Тобто науковець повинен постійно мислити про небесне, розсікати простори науки. В процесі таких мисленневих операцій неодмінно вироблятимуться конкретні елементи конструктивізму, що закладатимуться в основу державних політик через кримінологічну сферу. Лише так можна пізнати феномен злочинності у контурах універсальних дискурсивних практик.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бандурка О. М., Литвинов О. М. Протидія злочинності та профілактики злочинів : монографія. Харків: ХНУВС, 2011. 308 с.
2. Веприцький Р. С. Поняття та зміст феноменології злочинності як складової феноменології суспільства. Європейські перспективи. 2014. № 4. С. 81–85.

3. Дрёмин В. Н. Преступность как социальная практика : институциональная теория криминализации общества : монография. Одесса : Юридична література, 2009. 616 с.
4. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3 кн. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. 424 с.
5. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3 кн. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. 424 с.
6. Кальман О. Г. Стан і головні напрямки попередження економічної злочинності в Україні: теоретичні та прикладні проблеми : монографія. Х. : Гімназія, 2003. 352 с.
7. Орлов Ю. В. Дискурсивний простір злочинності. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2018. № 1 (18). С. 126–136.
8. Орлов Ю. В. Модуси буття злочинності: матриця кримінологіко-екзистенціального аналізу. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2021. № 1 (24). С. 85–105.
9. Попович В. М. Економіко-кримінологічна теорія детінізації економіки : монографія. Ірпінь : НВЦ АДПСУ, 2001. 524 с.
10. Сокурєнко В. В. Сучасний стан та перспективи розвитку української кримінології. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2023. № 3. С. 336–356. DOI: <https://doi.org/10.31359/1993-0909-2023-30-3-336>.
11. Hamrick W.S. An Existential Phenomenology of Law: Maurice Merleau – Ponty. *Doroelrecht*. 1987. 382 s.

Стаття надійшла до редакції 10.03.2024

Ivan V. KRITSAK,

PhD in Law, Associate Professor

(Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine)

PHENOMENOLOGY OF CRIMINALITY THROUGH CRIMINOLOGICAL AND SPIRITUAL-VALUE (CULTURAL) PARADIGM: DIALOGICAL REPRESENTATION

The article is devoted to the study of the phenomenology of crime through the criminological and spiritual-value (cultural) paradigm using the method of dialogical representation. The phenomenology of crime, being one of the aspects of the general phenomenology of society, is at the same time a study of the forms of manifestation of crime. The method of dialogic representation, which we indicated in the title of the article, consists in reproducing the Socratic method of questioning, in the apparent, ideal modeling of the researcher's dialogue, by asking interrelated questions and providing coherent answers. This is a kind of intellectual performance, an existential experiment. As a result of its application, a

special idea of the nature of crime and tasks in the field of combating its reproduction was formed.

Key words: *crime, phenomenology, criminology, spirit, values, dialogue, dialogic representation, combating crime.*